

Et Foredrag af C. Hostrup.

Gamle Hostrups Foredrag ved Indvielsen af Ry Højskole refereres til i "Aarh. Fbl." Taleren havde maatte bryde en fast Beslutning for at komme her istedt og optræde. Da han mistede Synet, havde han besluttet ikke at offentlig mere. Han fandt at han nu egentlig hørte hjemme i stroppen. Han havde det nu som de smaa Børn, der ikke kan læse, med den Forskjel, at disse vilde komme til det, hvorimod han aldrig burde blive hjemme og lade yngre Kraæfter tage fat.

Men saa kom denne hans Søns Højskoleplan og rokkede hans faste minning. "Jeg og min Søn har al Tid været gode Venner, og saa jeg ikke sige Nej, da han bad mig om at komme herover!" Han nu lægge sin gamle Skulder til ogsaa. Det lettede ham imidlertid, at det var i hans gamle Egn, Silkeborgsogn, han skulde. Den Egn havde han al Tid staat godt med, og skjønt han i mange siden Praestetiden i Silkeborg, havde levet paa Sjælland, saa klang Sprogsaa kjært i hans Øre, hver Gang han hørte det. Forstnnen og Egnen var det naturligvis hans Kjærlighed til Højskole, som drev paa.

Da vi friheden, var han ung som Sønnen Helge, og han følte da, at det gjaldt om, hvis Friheden skulde gavne, var, at Bonden fik Opdrag, saa han kunde fylde den Plads, der blev ham anvis i Samfundet. Friheden kom der jo ligesom en hel Folkevandring i Gang, en hel trængte frem for at være med. Og det var godt det samme, thi engte den Gang til friske Kraæfter. Men det gik jo ogsaa ofte med my Folk, at de, ligesom vore hedengangne Forfædre paa deres Indring i Sydens Lande, at de tog med tung Haand paa Kunst og Kul, figurlig talt slog Kunstmæsterne i Stykker for at se, hvad der var i dem.

Ud af disse Tanker skrev han i unge Dage Skuespillet „Mester og Pige“. Den unge Mand — Aage — lod sig her først lede af Pressens Redaktør Grønbolt —, men Vejledningen var ikke tilstrækkelig, ja, aldig. Han skulde ikke komme nærmere ind paa Pressens opdrageligt; men han ville kun her som i Stykket betone, at den var ikke nødig, der maatte mere til. Aage i Skuespillet havde sin gode Kjærlighed til en ung Pige at vokse paa, men hvor godt den Grundlag end var i sig selv, saa var det ikke tilstrækkelig, naar gjaldt et helt Samfunds Opdragelse.

Saa kastede Taleren sig da over Højskoletanken. Vel virkede han direkte i Højskolens Tjeneste som Lærer, men det vilde være de fleste kendt, at han havde holdt mange oplysende Foredrag, at han havde meget om Oplysningsens Herlighed. Hvis han var ung som Sønnen, skulle vælge sin Stilling i Livet, vilde han gjøre, som Sønnen gjorde. Da han kom til Silkeborg og fik sin Præstegaard bygget, skulde han ikke have en Have anlagt. Til det benyttede han en fattig Husmand fra Sejs Hede. Denne Husmand morede det ham at tale med, fordi kunde fortælle Historier om, hvorledes man havde haft det der paa en gammel Tid. Manden havde bl. a. fortalt meget om en gammel som stod ved alfar Vej gjennem de store, silkeborgske Skove. Den gamle Bog kaldte man for "Maren Krokone", den var for de vejfarende et Slags Krosted, hvorfra der den Gang ingen fandtes paa det Stroget, der dens Krone hvilte man, sladrede, spiste Mad osv. Om de store steder, der laa gemt i Lyngbankerne, og over hvilke der brandte Lys Natten, kunde Arbejdsmændene ogsaa fortælle meget.

Denne gamle Historier var Hostrup kommen til at tænke paa, da han ikke tale herude. Siden han var Præst i Silkeborg, var der sket to Skattekroninger i det danske Folk, og begge var de lykkedes vel.

Det mistede vi saa megen dansk Jord. Det følte man maatte erstat-

Saa begyndte man paa Opdyrkningen af Hederne. Dalgas tog fat at hæve de Skatte, som laa gemt under Lyngen. Ved dette Arbejde ble blot forstørres Landet og giver Plads til flere af sine Børn, men oven mildner Luften, skaffer mere Regn og Ly.

I Sangen "Frem, Bonemand frem", som Tal. skrev efter Grundlovsandringen i 1866, er et Vers, som lyder saaledes:

Ja, frem til Maalet, Du ikke har naaet,

med Sulet paa Bord osv.

Den Kraft og det Vid, han her talte om, tog man ogsaa fat paa at leve op, og saa kom Højskolerne — den anden store danske Skattekroning. Det første Arbejde blev gjort i Rødding, senere kom andre Sko-

ll. P. Bojsen var en af de første. Denne Mand bor paa P. Skram, Danmarks Vovethals — Egn, og P. B. er selv et Stykke af en Vovethals. Han har vovet meget i sit Liv, men han har næsten altid vundet. I København prøvede man at tage Livet af disse Bondeskoler ved at gjøre Nar — saadan gjør man aftid i København —, men de har aldrig haft med sig.

Vore første Landmænd kom og satte deres Ord mod Kjælhavnernes, og det gik ud paa, at deres bedste Folk fik de fra Højskolen. Disse havde altsaa ikke ødelagt de unge.

Der er overordentlig stor Forskjel paa Bondestanden fra min første og nu. Bondestanden er blevet et Værn om vor Frihed, og vi, som ikke at bevare Danmark som et frit Land, holder paa Højskolen og den danske Bonde. Det er et udmaerket Arbejde. Højskolen har gjort. Men forfor skal vi have flere af dem, spørger man maa ske? Hvorfor oprette et, som tager "Næringen" fra de gamle. Jeg har al Respekt for den gamle, men bliver Bevægelsen ikke fortsat ved Oprættelsen af ny, vil den blot gaa i Staa, men ogsaa gaa tilbage. Desuden — naar et godt Arbejde paa det Omraade skal fremmes — maa baade unge og gamle virke sammen.

"Til Raad er Gubben en herlig Guest,
men unge Øjne de se dog bedst."

Saaledes sang jeg i mine unge Dage, og saaledes synger jeg endnu! Han var ikke glad ved alt det unge i Tiden, men skal Udviklingen ikke anse, maa vi have Øre for det gode ny, som kommer frem. Og de unge opdragere have mere Øre for Tidens Krav end de gamle. De have en øjne, som ikke kommer endnu." Skolen er her, men Eleverne mangle. Den nye Højskoleover fordrer jo ogsaa Barnet i Vuggen, før Understøttelsen kan komme fra Staten. Der er derfor saa meget mere Grund for Egnens Folk at tage Skolen under Armen. Hjælp den nu forelægning gennem det første vanskellige Aar! Taleren lovede, det skulde blive en god Skole. Han var vis paa, at Sønnen, hans unge Hustru og Medhjælperen, Hr. H. J. Hansen, var alle godt skikkede til Gjerningen. Lærerne ere alle frisindige, folkelige og kristelige Mennesker. Der er ingen af dem der vil rive Radikalismen er for Resten en god Ting, saa længe den kun gaar ud paa et ryde Ukrudtet op, men naar den gaar ud paa at tage Himlen bort fra Folk og rykke Livsredderne op, saa er den forkastelig. Ingen af denne Skoles Arbejdere ville være med til dette sidste.

Lotteristuffeller.

Fru Sørensen har i en halv Snes Nar spillet paa en Kvart i Lotteriet, i al Hemmelighed naturligvis. Kun Kollektoren og en Par Veninder har været vidende derom, og da Fruen indviede de sidste i Hemmeligheden, var det med Paabud om, at de ved Gud ikke maatte omtale det til nogen. Det hunde derfor heller ikke folde Hr. Sørensen ind, som udviklingen af Egtemannen, at lade sig forstå med, at han vidste det. Saa fortid Tid siden havde Fru Sørensen en Nat en Drøm — formodentlig havde hun spist gule ærter eller en anden tung fordøjelig Ret til Middag, da det ellers er meget sjælden at hun drømmer — noget, Fruen drømte, at hun vandt en Maske Pengo i Lotteriet. Og da Fru Sørensen Drømme al Tid gaar i Opfyldelse, saa var der heller ingen Lov om, at det ogsaa denne Gang vilde ske.

Fru Sørensen maatte altsaa vinde, det var en sikker Sag, og det den store Gevinst, mindre kunde ikke godt give det. Men naar nu Gevinsten kom, saa vilde der blive saa meget at bestille, at det vilde blive et uoverkommeligt Arbejde for Fruen, og det vilde derfor ikke være af Venien at begynde saa suaata at arranger sig. Hr. Gemalen havde lange onsetsig en ny Vinteroverfrakke, og han trængte virkelig og til den, den gamle havde nu fulgt ham daglig i fjorden Vinstre, hvorfor fulde Fruen saa ikke vise sin Vægtehabot den Optørskomhed, at bestille ham en flot og solid Vinterfrakke. Skædderen havde jo hans Maal. Saa var der den tomme Bag i Spiseskabet, hvor suuflit vilde en Buffet ikke tage sig ud der. Snederen fik en Bestilling. En Lysekone til Salen var ogsaa uundværlig. Skomageren blev heller ikke forglent. Og ikke at tale om Manufakturhanderne, der sikravt med at få frem og notere Maal, for saa at legge Varerne til Side indtil nærmere Bested.

Saa kom den store Dag. Fru Sørensen saa nu paa det første Tal i Lotsriterlegrammet, der stod med sedte Typer 150,000 Kroner paa No. —, naa, ja Rummet fan jo være det samme, thi det var ikke Fru Sørensen. Det forniede for hendes Øje, men hun tog sig straks sammen igen, der var jo endnu Haab, 100,000, 80,000 og 60,000 var endnu ikke trufne ud. Om Fredagen var der intet at bemærke. De Skuffelser og Kvaler, som Fru Sørensen gjennemgik i Lørdags, stal jeg ikke forsøge paa at beskrive, men det var den varste Dag hun endnu har oplevet i Løbet af de 45 Aar, hun har vandret her paa Jorden; men Dagligstuen lugtede ogsaa som et Apostel fuldt af Hoffnelse til første Troens begyndelse.

Saa den tunge Gang omkring og afsætte de forstjellige Gjenstande. Nogle gik ind derpaa, andre ikke; det var ikke alle Varer, der kunde sælges uden med Tab. Der var altsaa ikke andet at gjøre end at invide Hr. Gemalen i Gjernisterne: "Mine Drømme plejer ellers altid at staa til, hvorfør kunde jeg saa have ventet andet denne Gang." Hr. H. J. Hansen — — —, naa, ja det vedkommer jo egentlig ikke Offentlighe-

ten. Disse havde altsaa ikke ødelagt de unge.

Der er overordentlig stor Forskjel paa Bondestanden fra min første og nu. Bondestanden er blevet et Værn om vor Frihed, og vi, som ikke at bevare Danmark som et frit Land, holder paa Højskolen og den danske Bonde. Det er et udmaerket Arbejde. Højskolen har gjort. Men

forfor skal vi have flere af dem, spørger man maa ske? Hvorfor oprette et, som tager "Næringen" fra de gamle. Jeg har al Respekt for den gamle, men bliver Bevægelsen ikke fortsat ved Oprættelsen af ny, vil den blot gaa i Staa, men ogsaa gaa tilbage. Desuden — naar et godt Arbejde paa det Omraade skal fremmes — maa baade unge og gamle virke sammen.

"Til Raad er Gubben en herlig Guest,

men unge Øjne de se dog bedst."

Saaledes sang jeg i mine unge Dage, og saaledes synger jeg endnu!

Han var ikke glad ved alt det unge i Tiden, men skal Udviklingen ikke

anse, maa vi have Øre for det gode ny, som kommer frem. Og de unge

opdragere have mere Øre for Tidens Krav end de gamle. De have en

øjne, som ikke kommer endnu." Skolen er her, men Eleverne mangle.

Den nye Højskoleover fordrer jo ogsaa Barnet i Vuggen, før Understøttelsen kan komme fra Staten. Der er derfor saa meget mere Grund for Egnens Folk

at tage Skolen under Armen. Hjælp den nu forelægning gennem det

firste vanskellige Aar! Taleren lovede, det skulde blive en god Skole.

Han var vis paa, at Sønnen, hans unge Hustru og Medhjælperen, Hr.

H. J. Hansen, var alle godt skikkede til Gjerningen. Lærerne ere alle frisindige

og kristelige Mennesker. Der er ingen af dem der vil rive

Radikalismen er for Resten en god Ting, saa længe den kun gaar ud paa

et ryde Ukrudtet op, men naar den gaar ud paa at tage Himlen bort fra

Folk og rykke Livsredderne op, saa er den forkastelig. Ingen af denne

Skoles Arbejdere ville være med til dette sidste.

Folkepartiets Platform.

Bedragen i Omaha 4. Juli.

Vi erklærer:

1. At den i Dag tilbundt Sammenligning af de forenede Staters arbejdende Klassen skal være varig og evig. Maatte dens Land trænge ind i alles Hjerte til Medpublicens Frelse og Menneskenes Øphøjelse.

2. Belstand tilbører ham, som staver den, en højere Dollar, der tages fra Industrien uden Bedrag, er et Van. "Den Mand, som ikke vil arbejde, skal ej heller ebe." Byarbejdernes og Vandarbejdernes Interesser er ens; deres Hjender de samme.

3. Vi tror, at Tiden er for Haanden, da enten Jernbaneorporationerne skal ej folket, eller Dofset skal ej Jernbaneorporationerne. Og stude Regjeringen paabegynde den Øpge, at ej og betyde en eller alle Jernbaner, anbefaler vi et Grundlovsstillelse der bestemmer, at alle de paa dets Jernbane, der bestjælges af højere Præmie, skal have en ret til Middag, da det ellers er meget sjælden at hun drømmer — noget, Fruen drømte, at hun vandt en Maske Pengo i Lotteriet. Og da Fru Sørensen Drømme al Tid gaar i Opfyldelse, saa var der heller ingen Lov om, at det ogsaa denne Gang vilde ske.

4. Vi forlanger et nationalt Pengesystem, der er fællet, sundt og højeligt, og som den Anvendelse af Bankkorporationerne udskaffede udsteds af Regjeringen, og som er et lovgivligt Betalingsmidstil for al offentlig og privat Øjdel; vi forlanger en retfærdig, ligelig og tilstedsjærende Fordeling af Landets Penge direkte blandt folket, til en almindelig Rent af højst 2 procent, som forstaaer i Farverallianzens "Sub-Treasury"-Plan, eller gennem et bedre System; ligedeles ved Udbetalinger i Henhold til Regjeringens forpligtelser overfor offentlige Foretagender.

5. Vi forlanger et nationalt Pengesystem, der er fællet, sundt og højeligt, og som den Anvendelse af Bankkorporationerne udskaffede udsteds af Regjeringen, og som er et lovgivligt Betalingsmidstil for al offentlig og privat Øjdel; vi forlanger en retfærdig, ligelig og tilstedsjærende Fordeling af Landets Penge direkte blandt folket, til en almindelig Rent af højst 2 procent, som forstaaer i Farverallianzens "Sub-Treasury"-Plan, eller gennem et bedre System; ligedeles ved Udbetalinger i Henhold til Regjeringens forpligtelser overfor offentlige Foretagender.

6. Vi forlanger at Mengden af Pengesommeret hurtigt forlages til mindst \$50 pr. Individ.

7. Vi forlanger en grabvis Indkomststat.

8. Vi forlanger at Landets Penge saa meget som muligt hør holdes imellem folket, og i Henholds her til forlader vi, at alle Stats- og National-Indbetalinger skal indbrænkes til Regjeringens udvendige Udgifter, baseret paa et økonomisk og ørlig Administration.

9. Vi forlanger at Regjeringen skal oprette Post-Sparebarer, der far vere et sikker Gjennemhæd for folkes Sparepengene og samtidigt lette Pengesondeselskabet.

10. Landområdet omfattende alle naturlige Rigdomstilfælder er hele folkes Arede, og hør derfor ikke monopolieres i specielle Højtider, og fremmedobbedes Gjennomskæring af folket.

11. Landstilfælderne er ved alle folkeværdier, hvilket man ikke kan gennemgå, men derfor ikke kan gennemgå dem.

12. Transportvæsenet er et Optilbudsmed og en offentlig Nødvendighed, der Regjeringen ejer og driver Jernbanerne til fordel for folket.

13. Statens Kongresen beslutte at Nitrat-Ranagauen alder nogen national Vandvej, der er udvendig, hør samme anlægges, ejes og drives af Regjeringen; og vi modstøtter noget som hører Statstilfældet eller nationalt Bidrag til Privatkorporationer i nogen måde højt.

14. Vi forlanger en til Balget og en ørlig Optilbudsmed ved alle Balg, og vi forpligter os til at støtte enstemmeligt forslaget om at udskaffe en Indkomststat fra 10-15% af landets økonomi.

15. Vi forlanger at den forenede Stater af alle øjne og et højst 2 procent, som vilde betyde en højst 2 procent af landets økonomi.

16. Vi forlanger at den forenede Stater af alle øjne og et højst 2 procent, som vilde betyde en højst 2 procent af landets økonomi.

17. Vi forlanger at den forenede Stater af alle øjne og et højst 2 procent, som vilde betyde en højst 2 procent af landets økonomi.

18. Vi forlanger at den forenede Stater af alle øjne og et højst 2 procent, som vilde betyde en højst 2 procent af landets økonomi.

19. Vi forlanger at den forenede Stater af alle øjne og et højst 2 procent, som vilde betyde en højst 2 procent af landets økonomi.

20. Vi forlanger at den forenede Stater af alle øjne og et højst 2 procent, som vilde betyde en højst 2 procent af landets økonomi.

21. Vi forlanger at den forenede Stater af alle øjne og et højst 2 procent, som vilde betyde en højst 2 procent af landets økonomi.

22. Vi forlanger at den forenede Stater af alle øjne og et højst 2 procent, som vilde betyde en højst 2 procent af landets økonomi.

23. Vi forlanger at den forenede Stater af alle øjne og et højst 2 procent, som vilde betyde en højst 2 procent af landets økonomi.

24. Vi for